

Opleiding "Composteringsplaats referentie in bedrijven" - Kleine en grote producenten

Module 1

« Vraagstukken en definitie van bioafval ; technische consequenties van het wettelijk kader voor het composteren van GA en KTA in het BHG »

1. Definitie van bioafval

- **Voedselverspilling omvat :**
 - **Keukenafval en etenresten (KTA) :** voedselbereidingsafval (schillen, restjes, eierschalen, enz.) en etensresten en teruggebrachte borden (gekookte en rauwe groenten, fruit, sauzen, vlees- en worstresten, visresten, kaasresten, droog brood, gebak, enz.)
 - **Ander voedselafval:** Onbereid/gekookt fruit en groenten (onverkocht, schillen); onverkochte, rotte of verlopen levensmiddelen; andere (koffiedik, thee, koffiefilters, papieren handdoeken, papieren servetten)
- **Tuin- of plantsoenafval (sorteren is al verplicht in Brussel) omvat** gemaaid gras, dode bladeren, dode bloemen, onkruid, gesnoeide heggen en struiken, takken.

In het Brussels Gewest werd in juni 2022 een nieuwe verordening betreffende het beheer van beroepsafval (de "Brudalex 2.0") aangenomen. In dit kader wordt het sorteren van bioafval vanaf **1 mei 2023 verplicht** voor alle professionals (horeca, particuliere bedrijven, VZW's, scholen, gemeenten, ziekenhuizen, overheidsdiensten, enz.).

2. Regelgevend kader voor het composteren van keuken- en tafelafval (KTA) voor professionals in het BHG

Het composteren van keuken- en tafelafval (KTA) met plantaardig afval valt onder de Europese verordening inzake dierlijke bijproducten, ofwel APS (Verordeningen 1069/2009 en 142/2011). Volgens deze wetgeving worden KTA's beschouwd als dierlijke bijproducten van categorie 3 en **moeten zij volgens strikte regels worden verwijderd en gebruikt.**

In Brussel biedt [Brudalex 2.0](#) aan bedrijven en professionals (privébedrijven, vzw's, scholen, gemeenten, ziekenhuizen, openbare besturen, enz.) de mogelijkheid om hun eigen bioafval te composteren **zonder milieuvergunning**, in het kader van **"in-compostering"**, op voorwaarde dat aan alle **onderstaande voorwaarden** is voldaan:

- Het volume van de opslag- en stortplaatsen voor organisch materiaal (versnipperd materiaal, ontbindend bioafval en rijpe compost) **bedraagt nooit meer dan 25 m³**

en wordt op het **bedrijfsterrein** geplaatst.

- De compost wordt alleen gebruikt voor eigen doeleinden (intern gebruik) en onder de verantwoordelijkheid van het betrokken bedrijf. **Compost mag niet worden weggegeven of verkocht.** Het mag niet worden gegeven aan werknemers van de betrokken onderneming;
- **Alleen het eigen bio-afval wordt gecomposteerd.** Inning voor derden is niet mogelijk. Het is **niet toegestaan organisch afval** (of compost van de bedrijfsgroep) **over te brengen** naar andere composteringsplaatsen van het district/bedrijf;
- **Opleidingsverplichting** voor de locatiemanager ("site referent" opleiding).

Verschillende bedrijven kunnen hun bioafval ook samen composteren: dit is de **Dit is een "business cluster composting" regeling**. De partnerbedrijven moeten behoren tot **dezelfde "activiteitenzone"**¹ en de composteringsplaats moet zich op het terrein van een van hen bevinden. Tussen de ondernemingen van het consortium moet een **contract** worden opgesteld. De composteerplaats, met inbegrip van de opslag van organisch materiaal, mag **nooit meer dan 25 m³ bedragen**. De compost mag alleen voor **eigengebruik van de groep worden gebruikt** (het mag niet worden verkocht of aan werknemers van de bedrijven worden gegeven). De opleidingsverplichting voor de locatiemanager ("site referent") is ook van toepassing.

Wat betreft de orde van grootte van de volumes die in het bedrijf kunnen worden gecomposteerd, komt de limiet van 25m³ organisch materiaal op elk moment overeen met de terugwinning van ongeveer **18 ton voedselafval per jaar**.

Wanneer aan een van de voorwaarden niet (meer) wordt voldaan (bv. als het bedrijf zijn compost wil verkopen of weggeven), dan is het nodig een **milieuvergunning** en een gezondheidsgoedkeuring aan te vragen. Er bestaan **twee soorten vergunningen**: voor compostering met een kleine capaciteit (tot 1000 ton/jaar) en voor compostering met een grote capaciteit (meer dan 1000 ton)².

Alle exploitatievoorwaarden voor composteerinstallaties voor de productie van levensmiddelen moeten worden nageleefd.

De lijst van professionele gebruikers, met of zonder vergunning, is te vinden [op de website van Leefmilieu Brussel](#).

¹ Het bedrijvenpark is een concept dat vergelijkbaar is met het principe van een bedrijvenpark of een lokale gemeenschap, zoals een wijk. Dit begrip "bedrijvenpark" benadrukt de geografische nabijheid tussen bedrijven. Een enkel bedrijventerrein kan dus niet het gehele grondgebied van een gemeente bestrijken.

² Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de vergunningverlener:
permit_circ_waste@environnement.brussels

Punt van aandacht : Zonder een CBR-milieuvergunning is het niet mogelijk technische apparatuur te gebruiken die de afbraak van het materiaal versnelt, of die geen aërobe biologische omzettingsinstallatie is. **Deze oplossingen zijn niet erkend en vereisen een milieuvergunning met een "laboratorium"-fase voordat een definitieve vergunning kan worden verkregen.** Hieronder vallen bijvoorbeeld drogers, elektromechanische composteerders, dehygiënische composteerders, Bokashi-apparaten, vermicomposteerders....

3. Compostering

Het gebruik van uw compost is volledig **uw verantwoordelijkheid**. Het toegestane gebruik is alleen **voor intern gebruik binnen het bedrijf** :

- ✓ Groene zones van het bedrijf (bloemperken, bomen, gazons, enz.)
 - ✓ Tuinieren
 - ✓ Bedrijfstuin
- Groene en kamerplanten in het bedrijf

Overtollige compost kan worden **geschonken aan het park- en tuinbedrijf dat bijdraagt aan uw bedrijfscompost (als onderdeel van een groep bedrijven)** door te zorgen voor de nodige **takkenversnippering, of aan een gemeente**. In dit geval is het gebruik van de compost beperkt tot groenvoorzieningen en is **niet toegestaan voor de teelt van groenten en fruit**.

Het gebruik van compost op **weiland** of op land dat wordt gebruikt voor de productie van **voedergewassen voor diervoeding** is verboden.

4. De referent ter plaatse : zijn rol, zijn missie

Bij de inrichting van een composteringsinstallatie in een bedrijf moet het bedrijf een **locatiebeheerder** aanwijzen. Deze persoon is **verantwoordelijk voor het goede beheer van de composteringssite** en is in die zin een centrale en baanbrekende speler in het duurzame en lokale beheer van afval in Brussel.

De locatieverantwoordelijke is verantwoordelijk voor de **naleving van de voorschriften** en voor **het logistieke en technische toezicht op het composteringsproces en de apparatuur**. Hij is de **contactpersoon** voor de interne actoren en voor de bevoegde autoriteiten (Leefmilieu Brussel).

Om over de nodige instrumenten te beschikken om zijn opdracht uit te voeren, volgt de werfleider een **verplichte**, door Leefmilieu Brussel georganiseerde **opleiding** die hem in staat stelt een goed inzicht te verwerven in de reglementaire en technische aspecten die noodzakelijk zijn voor

een goed beheer van de composteringssite.

De site referent ,verantwoordelijke moet ook een actueel activiteitenregister bijhouden

(wettelijke verplichting), dat in geval van controle moet worden voorgelegd en ten minste de volgende informatie moet bevatten

- Contactgegevens van de beheerder van de composteerplaats
- Bewijs dat hij of zij de verplichte opleiding heeft gevolgd
- De lijst van bedrijfsmedewerkers met toegang tot de composteerplaats
- Overeenkomsten met groenbeheerders die toegang hebben tot het terrein en die tuin- en parkafval innemen

De volgende **facultatieve** informatie is ook zeer nuttig om in het logboek van uw composteringssite te noteren:

- Gedateerde informatie over verrichte handelingen zoals het keren, zeven en opslaan van compost, het besproeien van materialen en andere optionele metingen (temperatuurbewaking);
- De hoeveelheden (of geschatte of gemeten volumes) voedsel- en structuurafval die worden gecomposteerd;
- De hoeveelheden (of volumes) geproduceerde compost
- De ondervonden problemen en de uitgevoerde oplossingen.

Deze informatie maakt het mogelijk om de ontwikkeling van het project in de tijd beter te volgen en om het project beter te controleren en eventuele problemen op te lossen.

5. Beheerspraktijken voor professioneel bioafval

Compostering van groente- en voedselafval (met of zonder KTA) vereist :

- ❑ Een **kwantificering van de productie van bioafval**
- ❑ **Kwaliteitssortering vooraf (in alle productiestations)** om niet-composteerbaar afval te elimineren.
- ❑ Een beheersing van de techniek van het composteren van bioafval in bedrijven en van het regelgevend kader, door de opleiding van een interne werfreferent (verplicht)
- ❑ **Minimale management tijd.** Dit betreft zowel de interne beheertijd om het bioafval naar de composteringssite te brengen, als de beheertijd die de locatiebeheerder nodig heeft.
- ❑ Waakzaamheid bij het inwendig **reinigen van de voorverzamelcontainers.**
- ❑ **Technische bewaking** om het composteringsproces te versnellen, om te voorkomen dat de stapel-

en verdichting van ontbindend organisch materiaal.

Hoe kwantificeer je bioafval?

Om uw bedrijfsinterne composteringsinstallatie correct te kunnen dimensioneren en de juiste sorteerbakken te kunnen kiezen, moet **de hoeveelheid bioafval worden bepaald die op elke werkplek wordt geproduceerd**. Hiertoe kunt u een **ruwe schatting** maken, of beter nog, **het bioafval** op elke geïdentificeerde werkplek **wegen**³.

Een goede communicatie met de betrokkenen is essentieel om de weegcampagne goed te laten verlopen:

- Identificeer sleutelpersonen en organiseer vooraf wegingen
- Controleren of alle betrokkenen zijn uitgerust (weegschalen, weegtoestellen)
- Onderscheid maken tussen afvalstromen (keukenafval VS tafelafval)
- Kwalificeer het gewogen afval (enkelvoudige vs. gemengde productie?)

Op basis van de verkregen resultaten, hetzij door schatting, hetzij door weging (over een representatieve periode van uw activiteiten), kunt u **uw productie per dag berekenen**, en vermenigvuldigen met het aantal dagen dat uw bedrijf actief is om een week- en jaaroverzicht te krijgen (pas op voor jaarlijkse schommelingen)

³ Raadpleeg voor meer informatie de infofiche "bioafval sorteren voor professionals" van Leefmilieu Brussel: https://environnement.brussels/sites/default/files/user_files/20211021_facpro_fiche_tri_bio-dechet_vf.pdf

➔ Hoe sorteer je bio-afval ?

De uitvoering van een kwalitatief goede bronscheiding van bio-afval is een voorwaarde voor de installatie van een composteringsinstallatie. Het is bijzonder belangrijk **de gebruikers te mobiliseren** rond de praktijk van het sorteren - en zo **sorteerfouten** (ongewenste stoffen, met name plastic) te **voorkomen** -, te **zorgen voor een goede hygiëne** en **een optimale ergonomie** voor de gebruikers mogelijk te maken.

Hier volgen enkele tips en aandachtspunten met betrekking tot **de organisatie van bronscheiding**:

- Er moet worden gesorteerd op **alle plaatsen waar bio-afval wordt geproduceerd** (afdelingen, verdiepingen, verschillende productiestations), die vooraf moeten worden geïdentificeerd.
- De grootte van de containers moet worden aangepast aan de hoeveelheden bio-afval die op de verschillende productiepunten worden geproduceerd (**de sorteercontainers moeten kleiner zijn dan de gebruikelijke bakken**).
- **Het gewicht van de gevulde containers** die moeten worden geleegd en naar de composteerplaats moeten worden vervoerd. mag geen afbreuk doen aan het comfort van de gebruiker (**ergonomie** vereist).
- **De sorteerinstructies** moeten goed worden gecommuniceerd en door alle belanghebbenden worden begrepen.

Het is ook noodzakelijk om **goede hygiënepraktijken toe te passen (aanbevelingen van het FAVV)**:

- **Maak** containers en vloeren dagelijks **schoon**. Het is niet nodig om het systematisch ontsmetten van de bakken voor het sorteren van bioafval.
- Plaats in de keuken de bioafvalbak **op veilige afstand van het voedsel dat wordt bereid**. De bak moet een deksel hebben, maar kan tijdens drukke perioden open blijven staan.

Wat het vervoer van bio-afval naar de composteerplaats betreft, wordt aanbevolen het dagelijks naar de composteerplaats te brengen. Het is van essentieel belang **de ergonomie van het proces te waarborgen** en zo mogelijk te zorgen voor gemakkelijk te vervoeren en niet te zware containers (bij voorkeur van kleine afmetingen). Er zijn bakken op wielen beschikbaar; bij te grote volumes is mechanische hulp mogelijk.